

Omnia enī deus fecit bona valde) turpitudine vsq;
cōtraria est. Nō potest ergo honestati cōuenire ⁊ tur-
pitudini. cum hec inter se discreta nature lege sint.

Tractatus tertius ostendens quid de honesti Viri
lisq; repugnantia ac comparatione tenendum sit/ pre-
dictam insequendo formulam/ Nouem complectitur
capitula.

Capitulum primum Tres habens partes.

Sed iam vt etiam in hoc libro ponamus fa-
stigium. in quo velut in fine disputatiōis
nostre/ dirigamus sententiā/ vt nihil expe-
tendū sit/ nisi quod honestum. Nihil nāq;
agit sapiens. nisi quod honestū sit/ nisi quod cū sūc-
ricate sine fraude sit. neq; quicq; facit/ in quo se crimi-
ne quoq; obliget/ etiā si latere possit. Sibi enim reus
priusq; ceteris. Nec tam pudēda apud eū publicatio
flagitij/ q̄ cōscientia est. Quod nō fictis fabulis (vt
philosophi disputāt) sed verissimis iustoz viroz exē-
plis docere possumus. Non igit̄ ego simulabo terre-
byatum. que magnis quibusdā dissiluerit soluta im-
brib; in quem descendisse Gyges/ atq; sibi fabulariū
illum equū eneam offendisse/ a platone inducit. qui ī
laterib; suis fores haberet. Quas vbi aperuit/ āma ad-
uertit anulū aureum in digito mortui hoīs. cui; illic
exanime corp; iaceret. auriq; aurū sustulisse anulum.
Sed cū se ad pastores recipisset regios/ de quoz ipse
nūero foret/ casu quodā q; paleā eius anuli ad palmā
cōuerterat/ ipse oēs videbat. atq; a nullo videbatur.
Deinde cū in locū suū reuocasset anulū/ ab ōnibus vi-
debat. Cuius sollers factus miraculi/ per anuli opor-
tunitatem/ regine stupro potitus/ necem regi intulit
ceterisq; interemptis quos necandos putauerat.

(ne sibi impedimento forent) Lydie regnū adeptus est. Da (inquit) hunc anulū sapienti / ut beneficio eius possit latere / cum deliquerit. Non enim minus fugiet peccatorū contagiū / q̄ si nō possit latere. Non enim latebra / sapienti spes impunitatis / sed innocentia est. Deniq; lex nō iusto / sed iniusto posita est. quia iustus legem habet mentis sue. ⁊ equitatis ac iustitie sue normam. Ideoq; non terrore pene reuocatur a culpa. sed honestatis regula.

Ergo ut ad propositum redeamus / non fabulosa pro veris / sed vera pro fabulosis exempla proferā. Suid enim mihi opus est / fingere terre hyatum. equū eneum. anulūq; aureum in digito defuncti repertū / cuius anuli tāta sit vis / ut pro arbitrio suo qui eū sit indoutus anulū / appareat cum velit / cū autē nolit / e cōspectu se p̄ntiū subtrahat / ut p̄ns nō possit videri. Nempe eo tendit istud / utrū. Sapiens etiā si isto utatur anulo quo possit p̄pria flagitia celare / ⁊ regnū assequi / nolit ne peccare / ⁊ grauius ducat sceleris cōtagiū penarū dolorib; / an vero spe impunitatis utatur ad perpetrandū scelus? Suid inq; mihi opus ē fingere anulū / cum possim docere ex reb; gestis / q; vir sapiens / cū sibi in peccato non solum latendum / sed etiā regnandū videret si peccatū admitteret / cōtra at periculum salutis cerneret si declinaret flagitiū / eligeret tamen magis salutis periculū ut vacaret flagitio q̄ flagitium quo sibi regnū pararet? Deniq; Dauid (cū fugeret a facie regis Saul / cū eū rex cū tribus milibus virorū electorū ad insi ferendā necem i deserto quereret) ingressus in castra regis / cū dormientē ostē disse / non solū ipse nō percussit / sed etiā protexit / ne ab aliquo qui simul ingressus fuerat / perimeretur.

Nam cum diceret ei Abisay / cōclusit dominus hodie
inimicum tuum in manibus tuis / ⁊ nunc occidam eū /
respondit. Non consumas eum. Quoniam quis intici
et manum suam in Christum domini / ⁊ purus erit .
Et addidit. viuit dominus. quoniam nisi dominus
percussisset illum / aut ni hora illius venerit vt moria
tur / aut in pugna discesserit / ⁊ apponatur mihi / non
sit a domino inticere manū meam in Christum domi
ni. Itaq; non permisit necari eum. sed solam lanceam
que erat ad caput eius / ⁊ lenticulam / sustulit aque.
Itaq; dormientibus cunctis / egressus de castris / transi
uit in cacumen montis. ⁊ coarguere cepit stipatores
regios. ⁊ precipue principem militie Abner. q; nequa
q̄ fidam adhiberet custostodiam regi ⁊ domino suo.
Deniq; demonstraret vbi esset lancea regis / vel lenti
cula. que erat ad caput eius. Et appellatus a rege / lā
ceam reddidit. Et dominus inquit restituat unicuiq;
iustitias suas / ⁊ fidem suam . sicut tradidit te domi
nus in manus meas. ⁊ noluit vindicare manu mea in
Christum domini. Et cum hec diceret / timebat tamen
insidias eius. ⁊ fugit sedem exilio mutans. Nec tamē
salutem pretulit innocentie. cum iam secundo faculta
te sibi tributa regis necandi. noluisset vti occasionis
beneficio. que ⁊ securitatem salutis metuenti / ⁊ regnū
offerebat exult. Vbi opus fuit Joanni / gygeo anu
lo / qui si tacuisset / non esset occisus ab Herode ⁊ Pre
stare hoc illi potuit silentium suū / vt ⁊ videretur / et
non occideretur. Sed quia non solum peccare se prop
ter salutis defensionem passus non est / sed ne alienū
quidem peccatū ferre ac perpeti potuit / ideo in se cau
sam neccis excitauit. Certe hoc negare non possunt po
tuisse fieri vt taceret / qui de illo gyge negat potuisse

fieri ut anulum beneficio absconderetur.

Sed fabula et si vim non habet veritatis / hanc ta-
men rationem habet / ut si posset celare se vir iustus /
tamen ita peccatum declinet / quasi celare non possit.
Nec personam suam inducus anulum / sed vitam suam
Christo inducus abscondat. sicut apostolus ait. quia
vita nostra abscondita est cum Christo in deo . Ne-
mo ergo fulgere querat. nemo sibi arroget. nemo se ia-
ctet. Nolebat se Christus hic cognosci. nolebat predi-
cari in euangelio nomen suum / cum in terris versare
tur. Venit ut lateret seculum hoc . Et nos ergo simili
modo abscondamus vitam nostram / Christi exemplo.
Fugiamus iactantiam / predicari non expetamus . Ad-
huc est hic esse in humilitate . ibi in gloria . Cum
Christus (inquit) apparuerit / tunc et vos cum illo ap-
parebitis in gloria . Non vincat igitur honestatem
utilitas. sed honestas utilitatem. Hanc dico utilita-
tem / que existimatur secundum vulgi opinionem .

Capitulum secundum Tres habens partes.

Mortificetur auaritia. moriatur concupiscentia .
Sanctus in negotiationem introisse se negat .
quia preciorum captare incrementa / non simplicita-
tis / sed versute est. Et alius ait. Captans precia fru-
menti / maledictus in plebe . diffinita sententia nihil
disputationis relinquens. Quate controuersie gen9
solet dicendi esse / cum alius alleget agriculturam lau-
dabilem apud omnes haberi. fructus terre simplices
esse. plus qui seminauerit eum probatiorem fore. vbe-
riores reditus industrie non fraudari. negligentiam
magis et iniuriam ruris inculti reprehendi solere. Ara-
bi (inquit) studiosius. vberius seminant. diligentius
excolunt. bonos collegi prouentus. sollicitus recedi .

k

seruauit fideliter. prouide custodiui. Nunc in tempo
re famis uendo. subuenio esurientibus. uendo frumen
tum non alienum / sed meuz. non plus q̄ ceteri. immo
etiam minori precio. Quid hic fraudis est / cum multi
possent periclitari / si nō haberent quod emerent? Nū
industria crimen uocatur? Num diligentia reprobē
dicitur? Num prouidētia uituperatur? Fortasse dicat
⁊ Joseph frumenta in abundantia collegit. in carita
te uendit. Num carius aliquis emere compellitur?
Num uis adhibetur emptori? Omnibus defertur emē
di copia. nulli irrogatur iniuria.

His igitur quantum cuiusq̄ fert ingenium dispu
tatis / exurgit alius dicens. Bona quidem agricultu
ra / que fructus ministrat omnibus / que simplici iou
stria accumulatur terrarum fecunditatem / nihil uolū / ni
hil fraudis interferens. Deniq̄ si quid uitii fuerit
plus dispendii est. quia si bene aliquis seminauerit /
melius meret. Si sincerū tritici granū seuerit / puriore
ac sinceram messem colligit. Secunda terra / multipli
catur reddet quod acceperit. Fidelis ager / fenerator
solet restituere prouentus. De redditibus igitur uer
ris glebe tebes expectare tui mercedē laboris. De fer
tilitate pinguis soli / iusta sperare cōpendia. Cur ad
fraudem cōuertis nature indulgētiam? Cur inuides uis
ibus hominū publicos partus? Cur populis minus
abundantiam? Cur affectas inopiā? Cur optari facis
a pauperibus sterilitatem? Cum enim non sentiunt be
neficia fecunditatis / te auctionante ⁊ precio condēte
frumentum: optant potius nihil nasci / q̄ te de fame
publica negociari. Ambis frumentorū indigentiam. ali
mentorū penuriā. ueris soli partus ingemiscis. fies
publicā fertilitatem. Horrea frugū plena deploras.

Exploras quā sterilior prouentus sit. quādo exilior
 partus. Vocis tuis gaudes arrisisse maledictū / ut ni
 bil cuiquē nasceret. Tūc messes tuā uenisse letaris. tūc
 tibi de oīz misera ogeris opes. Et hāc tu industriā vo
 cas? Hāc diligētiā nōinas / quā calliditatis versutia / quā
 astuta fraudis est? Et hoc tu remediū uocas / quod ē
 cōmentū nequitiē? Latrocinīū hoc an fenus appellem?
 Captant tanquē latrocinii tēpora / quibus in viscera
 hoīm durus insidiator obrepas. Auget precīū tanquē
 forte cumulati fenoris. quo periculum capitis acer
 uatur. Tibi condite frugis multiplicatur usura. Tu
 frumentū quasi fenerator occultas. quasi uenditor
 auctonaris. Suid impcariis male dibus / quia maior
 futura sit fames / quāsi nihil frugū superfit / quāsi infecun
 dior annus sequat? Lucrū tuū damnū publicū ē. Jo
 seph sanctus dibus aperuit horrea. nō clausit. nec pre
 cia captauit annone. sed perenne subsidiū collocauit.
 nihil sibi acquisiuit. sed quēadmodum fames etiā im
 posterū uinceretur / prouida ordinatione disposuit.

Legisti quēadmodum hunc frumentarium precī
 captatorem / exponat in euangelio dominus Iesus.
 cuius possessio diuites fructus attulit. et ille quasi
 egens dicebat. Suid faciam? Non habeo quo congre
 gem. Destruam horrea. et maiora faciam. Cum scire
 non posset / utrum sequenti nocte anima sua ab eo re
 posceretur. Desciebat quid faceret / quasi ei alimenta
 uessent. Herebat ambiguo. Non capiebant annonā
 horrea. et ille se egere credebat. Recte igitur Salomon
 Qui continet inquit frumentum / relinquet illud nati
 onibus. quā auaritie emolumētum / ad successorū iura
 non peruenit. Quod nō legitime acquiritur / quasi uē
 tis quibusdam / ita extraneis diripientibz dissipat.

Et addidit. Captans annonā maledictus in plebe ē
Benedictio autē ei qui participat. Vides ergo q̄ lar
gitorem frumenti esse deceat. non precii captatorem.
Non est igitur ista utilitas / in qua plus honestati
dehabetur / q̄ utilitati adiungitur.

Capitulum tertium Quattuor habens partes.

Eo q̄ illi qui peregrinos vrbe phibent / nequa q̄
probādi sunt eos expellere / eo tempore quo debe
rent iuuare. separare a cōmertis cōmunis parentis.
fusos omnibus partus negare. inita iā consortia vi
uendi auocare cum quibus fuerint cōmunia iura / cū
his. nolle in tempore necessitatis subsidia partiri. Fe
re non expellunt feras. q̄ homo excludit hominem? Fe
re / ac bestie cōmunem putant omnibus victum / quē
terra ministrat. Ille etiā conformem generis sui adiu
uant. homo impugnat / qui nihil a se alienū debet cre
dere / quicquid humani est.

Quanto ille rectius. qui cū iam prouecta p̄cessiss̄
etate / q̄ famem toleraret ciuitas / atq̄ (vt in talibus
solet) peterent vulgo / vt peregrini vrbe phiberent /
p̄fecture urbane curā ceteris maiorē sustinens / cōuo
cauit honoratos. q̄ locupletiores viros. poposcit vt ī
mediū cōsulerent. dicens / tam inane esse peregrinos cū
ci: q̄ hominem ab homine exui / qui cibum moriēti ne
garet. Canes ante mēsam impastos esse non patimur
q̄ homines excludim̄? Q̄ inutile quoq̄ tot populos
mundo perire / quos dira cōficiēbat tabes. Quantos
vrbi sue perire / qui solerent adiuuētō esse / vel in cōse
rendis subsidiis / vel in celebrādis cōmertis. Nemi
nē fame aliena iuuari. p̄trahere vt plurimū diē pos
se. nō inopiā repellere. Immo tot cultoribus exticis
tot agricolis occidentibus / occasura in perpetuum

subsidia frumētaria. Hos igit' excludim⁹ / qui victū
nobis inferre cōsuerunt. Hos nolim⁹ in tēpore neces
sitatis pascere / qui nos dī etate pauerūt. Quāta sunt
que ab ip̄is / nobis hoc ip̄o tempore ministrant? Nō
in solo pane viuit homo. Nostra illic familia. plerū
q̄ etiā nostri parentes sunt. Reddamus quod accepi
mus. sed veremur ne cumulem⁹ inopiā. Primum oim
misericordia nunq̄ destituit. s; adiuuat. Deinde sub
sidia anone. que his impartienda sunt / collatōe redi
mam⁹ / reparem⁹ auro. Nūquid his deficientibus /
nō alii nobis redimendi cultores vident? Quāto ut
lius est pascere / q̄ emere cultores? Vbi etiā repares?
Vbi etiā inuenias / quem reformes? Adde / si inuenias
quod ignarū ⁊ alienū vsus numero possis substituere
nō cultui. Suid plura? Collato auro / coacta frumēta
sunt. Ita nec abundantia vrbis minuit ⁊ peregrinis
alimoniam subministrat. Quante hoc cōmendatio
nis apud deū sanctissimo senti? Quāte apud homines
glorie? Hic magnus vere probatus. qui potuit impe
ratori dicere / demonstrās prouincie totius populos.
Hos tibi omnes reseruauī. Hi viuunt beneficio tui se
natus. Hos tua curia morti abstulit.

Quāto hoc vtilis / q̄ illud quod proxie rome factū
ē. eiectos eē vrbe ap̄lissima q̄ plurimā illic iā etatē trās
egerāt. flentes cū filiis abuisse. quib⁹ velut cū ciuib⁹
ad moliendū exiliū deplorarēt. interruptas cōpluriū
necessitudines. diruptas affinitates. Et certe arrise
rat ani fecunditas inuectio vrbis sola egebat frumē
to. totuisset iuuari si peterent ab Italis frumentum.
quorum filii expellebantur. Nihil hoc turpi⁹ / exclude
re quasi alienū / ⁊ exigere quasi suum. Suid illū eticis
qui de suo pascitur? Suid illuz eticis / qui te pascitur?

Seruum recines. trudi s parētem. frumentū suscipis .
nec affectū impartis. victū extorq̄s nec repēdis grāz
¶ Deforme hoc? ¶ Inutile? Sūo enim vtile p̄t esse /
quod non decet. Quantis corporatorū subsidiis / du
dum roma fraudata est? ¶ Vocuit ⁊ illos non amitte
re. ⁊ euadere famem / expectatis ventorum oportunis
flatibus ⁊ speratarum com meatu nauium.

¶ Vero illud superius honestum / atq; vtile? Guid
enim tam decorum atq; honestum / q̄ collatione locu
pletum iuuari egentes / ministrare victum esurientib; /
nulli cibum defore? Guid tam vtile / q̄ cultores agro
referuari: ⁊ non interire plebem rusticianorum? Quod
honestum igitur / ⁊ vtile est. ⁊ quod vtile / honestum .
Contra quod inutile / indecorum. Quod autem iteco
rum / id etiam inutile.

Capitulum quartum Tres habens partes.

Quando maiores nostri seruitio exire potuissent
nisi hi non solū turpe / s; etiā inutile credidissent
regi seruire egyptiorū? Jesh⁹ quoq; ⁊ Caleph missi ad
explorandam terram / vberem quidem terram / sed a fe
rocissimis inhabitari gentibus nunciauerunt. Terro
re belli populus infractus recusabat terre eius posses
sionē. Suadebant missi exploratores Jesh⁹ ⁊ Caleph
terram esse vtilem / indecorum putabant ceteri natio
nibus. Lapidari potius eligebant (quod mirabat⁹ po
pulus) q̄ decedere de honestate. Dissuadebant alii .
Ishels reclamabat. dicēs. Aduersus diras ⁊ asperas
gentes bellū fore. cadendū sibi in preliū. mulieres su
as / ⁊ pueros direptioni futuros. Exarsit domini in
dignatio / vt omnes vellet perdere. sed rogante Moy
se / temperauit sententiam . ultionem distulit . Satis
esse perfidis supplicii indicans / nisi parceret interim /

nec percuteret incredulos / ad eā tñ terrā quā recufauē
 rāt / ppter incredulitatis sue precū nō peruenirēt. s; p
 ueri ⁊ mulieres qui nō immurmurauerāt / vel sexu
 vel etate veniabiles / caperēt ei⁹ terre pmissaz heredi
 tatē. Deniq; q̄cunq; erāt a vicesimo āno ⁊ supra i de
 fertō eoz mēbra ceciderūt. sed alioz dilata pena ē. q̄
 aut ascenderūt cū Jesu / ⁊ dissuadendū putauerūt / pla
 ga magna statim mortui sunt. Jesu vero ⁊ Caleph cū
 innoxia etate vel sexu / in terrā pmissōis intrauerūt
 ⁊ Barsigit̄ melior / gloriā p̄tulit saluti. deterior salutē
 honestati. Diuina aut sentētia eos pbauit qui hone
 sta vtilibus prestare arbitrabant. Eos vero damna
 uit apud quos ea que videbantur saluti potius q̄ ho
 nestati accōmoda preponderabant.

Nihil ita deformi⁹ / q̄ nullū habere amorē honesta
 tis. ⁊ vsu quodā degeneris mercature / q̄stu sollicitari
 ignobili. auaro estuare corde. dieb; ac noctibus hya
 re in alieni detrimēta patrimonii. nō eleuare animum
 ad honestatis nitore. nō cōsiderare vere laudis pul
 chritudinē. hinc nascit̄ aucupiū quesite hereditatis
 cōtinentie atq; grauitatis simulatiōe captate. Quod
 abhorret a pposito christiani viri. Omne enī quod
 arte elicitū / ⁊ fraude cōpositū ē / caret merito simplici
 tatis. In ipis qui nullū ecclesiastici ordinis officiu;
 receperint / incōgrua iudicat̄ affectate ambitio heredi
 tatis. Sine in supremo fine positos / suū habere iudī
 cū. vt libere testentur quod sentiunt / qui postea non
 sunt emēdaturi. cū honestū nō sit cōpetētia opendia
 alius vel debita vel parata auertere. cū vel sacerdotis
 vel ministri sit / proesse si fieri p̄t ōnib;. obesse nemi
 ni. Deniq; si non p̄t alteri subuenire / nisi alter ledat /
 commodius est / neutrum iuuari / q̄ grauari alterum.

¶ Hocq; in causis pecuniariis interuenire/non ē sacer
dotis. in quib; non p̄t fieri / quin frequēter ledat al
ter qui vincit qm̄ intercessoris beneficio/se victū ar
bitrat. Sacerdotis ē igit̄ nulli nocere. prodesse velle
ōib;. posse aut̄ solū est dei. Nā in cā capitis/nocere ei
quē iuuare debeas periclitātem/nō sine peccato ē gra
ui. In cā aut̄ pecunie/odīa q̄rere/insipiēte ē. cū p̄ sa
lute hominis graues frequenter fiāt molestie. in quo
etiā periclitari gloriosum sit. ¶ Proposita igit̄ forma
in sacerdotis officio teneat / vt nulli noceat. nec lace
sus quidē ⁊ aliqua iniuria offensus. Bonus ē enim
vir qui dixit. Si reddidi retribuētibus mihi mala.
Sue enim est gloria/si eum non ledimus/qui nos nō
leserit. Sed illa virtus est/si lesus remittas. Q̄ boni
sum/cp̄ David cui; potuisset regio inimico nocere: ma
luit parcere. Q̄ etiā vtilē/qui successori hoc profuit/
vt discerent omnes fidem regi seruare proprio / nec
vsurpare imperiū/sed vereri. Itaq; ⁊ honestas utili
tati prelata est/ ⁊ vtilitas honestatē secuta ē. ¶ Harum
est q; pepercit. Adidit q; etiā in bello voluit occisum
⁊ flebiliter deplorauit dicens. Adōtes qui estis in gel
boe/neq; ros/neq; pluuia cadat super vos. Adōtes
mortis. qm̄ ibi sublata est protectio potentū. prote
ctio Saul. quasi nō est vnct; oleo. A sanguine vul
neratorū/ ⁊ ex adipe belligerantium/sagitta Jonathe
nō est reuersa retro. ⁊ gladius Saul nō est reuersus
vacuus. Saul ⁊ Jonathas speciosi. ⁊ carissimi insepa
rabiles in vita sua. ⁊ in morte nō sunt separati. Su
per aquilas velociores. super leones potētiores. filie
Israhel plorate super Saul. q̄ vestiebat vos vestimē
ta coccinea cū ornāmēto vr̄o. q̄ iponebat aurū super
vestimēta vr̄a. Sūo ceciderūt potētes i media pugna.

Jonathas in morte vulneratus est. Doleo in te fra-
 ter Jonatha. speciosus mihi valde. ceciderat amor tu-
 us in me/sicut amor mulierū. Sūo ceciderunt potētes
 ⁊ perierunt arma cōcupiscenda? Sue mater sic vnicū
 defleret filiū/quēadmodū hic defleuit inimicū? Suis
 gratie autorē/rātis psequeret laudibus/quātis iste
 persecutus est insidiatorē capitis sui? Q̄ pie doluit.
 Quāto igemuit affectu? Aruerūt mōres pphético male-
 dicto. ⁊ diuina vis sentētiā maledicētis impleuit. Ita
 q̄ p regio necis spectaculo/penā elementa soluerūt.

Guidō vero sancto Nabuthe? Sue fuit causa mor-
 tis/nisi honestatis cōtemplatio? Nā cū ab eo vineaz
 Rex posceret pecuniam daturū se pollicens/indecorū
 precium pro paterna recusauit hereditate. maluitq̄
 morte declinare huiusmodi turpitudinem. Non mihi
 (inquit) faciat dñs / vt dem tibi hereditatem patrū
 meorum. hoc est. tm̄ mihi obprobrium non fiat. Non
 permittat deus tm̄ extorqueri flagitiū. Non utiq̄ de
 vitibus dicit (neq̄ enim de vitibus cura ē deo) neq̄
 de terreno spatio / s; de iure loquit patrū. Potuit uti
 q̄ alterā vineā/ de vineis regis accipere/ ⁊ amicus eē
 in quo non mediocris seculi huius utilitas estima-
 ri solet. sed quod turpe erat/iudicauit non fieri / vel
 videri vtile. Adaluitq̄ periculum cum honestate subi-
 re/q̄ utilitatatem cum obprobrio. Vulgarem utili-
 tatem loquor. non illaz/in qua etiam honestatis gra-
 tia est. Deniq̄ ⁊ ipse Rex potuit extorquere. sed im-
 pudens arbitrabatur. sed occisum doluit. Dominus
 quoq̄ mulieris immanitatem / que honestatis imme-
 mor turpe ante tulit lucrum/ congruo supplicio plec-
 tendam annunciauit.

Capitulum quintum Quattuor habens partes.

Urpis itaq; omnis est fraus. Deniq; etiã in rebus vilib; execrabilis ẽ statere fallacia. ⁊ fraudulenta mensura. Si in foro rerũ venaliũ in vsu commerciorum fraus plectit̃ / potest ne irreprensibilis vt veri inter officia virtutũ? Clamat Salomon. Idõus magnũ ⁊ exiguũ / ⁊ mesure duplices / immunda sunt corã dño. Supra quoq; ait. Statera adultera abhominatio est dño. pondus aut̃ equũ acceptabile ẽ illi. In õibus igit̃ decora est fides. iusticia grata. mēsurã equitatis iocunda. Quid aut̃ loquar de Contractib; ceteris / ac maxime de coemptione prediorũ. vel transactionibus atq; factis? Nonne honestatis formule sunt / dolum malum abesse / eumq; cuius doli fuerit prehensus / duplici pene obnoxium fore? Vbiq; igit̃ honestatis preponderat consideratio. que dolum excludit. fraudem eicit. Unde recte generalem Dauid promisit sententiã. dicens. Hec fecit proximo suo malum. Non solum itaq; in contractibus (in quib; etiam vitia eorũ que veniunt prodi iubent̃ / ac nisi intimauerit venditor / quũ in ius emptoris transferret̃ doli actione vacuantur) sed etiam generaliter in omnibus dolum abesse debet. aperienda simplicitas intimanda veritas est.

Veterem aut̃ istã de dolo / nõ iurisperitoꝝ formulã s; patriarchaz sententiã / scriptura diuina euidenter ostẽdit in libro testamēti veteris. q̃ Ies; nãue iscribit̃. Naz cũ exisset fama per populos / siccatũ eẽ mare in hebreoz trãsitũ / fluxisse aquã de petra / de celo diurnã ministrari alimonã tot populi milibus abũdantẽ corruisse muros Jerico / sacro tubarum sono ictos et ululatu plebis arietatos. gerbeorum quoq; regem vinctum ⁊ suspensum in ligno vsq; ad vesperam. |

gabaonite metuentes validā manū / venerūt cū versu
 tia simulātes se de terra longinqua esse . diu peregrī
 natos dirupisse calciā mēta . detriuisse amictus vestiū
 quarū veterescentiū indicia mōstrarent . Causam autē
 tāci laboris / emerende pacis / ⁊ ineunde cū Hebreis eē
 amicitie cupiditatem . Et ceperūt ab Jesu naue posce
 re / vt secū firmaret societate . Et quia adhuc erat ig
 nar⁹ locoz / atq; incolaz insci⁹ / nō cognouit fraudes
 eoz . neq; deū interrogauit . sed cito credidit . Ad deo san
 cta erat illis temporib⁹ fides eoz / vt fallere aliquos
 posse / non crederet . Suis hoc reprehendat in sanctis /
 qui ceteros de suo affectu estimant . Et quia ip̄is amī
 ca est veritas / mentiri neminē putant . fallere quid sit
 ignorāt . Libēter credūt quod ip̄i sunt nec possunt sus
 pectū habere / quod nō sunt . Hinc Salomō ait . Inno
 cens credit omni verbo . Non vituperanda facilitas
 sed laudanda bonitas . Hoc est innocentē esse / ignora
 re quod noceat . Et si circumscribit ab aliquo / de om
 nibus tñ bene iudicat / qui fidem esse in omnib⁹ esti
 mat . Hac igitur mentis sue deuotione inclinatus vt
 crederet / testamētū disposuit . pacem dedit . cōfirma
 uit societate . Sed vbi in terras eorū ventū ē / deprehē
 sa fraude / q̄ cū essent finitimi / aduenas se esse simula
 uerunt / circūscriptum sese popul⁹ patrū indignari ce
 pit . Jesus tñ pacem quā dederat / reuocandā nō censu
 it . quia firmata erat sacramētū religiōe . ne dū alienā
 perfidiā arguit / suā fidem solueret . Adulctant eos tñ
 vtilioris obsequio ministerii clementior sententia . sed
 diuturnior . Adanet enī officii pena veteris astutie /
 hereditario in hunc diem ministerio deputata .

Non ergo in hereditatibus aduendis / digitoz per
 cussiones / ⁊ nudi successoris salutationes / notabo .

nam hec etiã vulgo notabilia. nō simulate piscatiōis
cōpositas copias / vt emptoris illiceret affectus. Cur
enī tam studiosus luxurie ac deliciaꝝ repertus ē / vt hō
modi fraudē pateret? Suid mibi tractare de Syracu
sano illo ameno secretoꝝ secessu / ⁊ de siculi hōis calli
ditate? Sui cū peregrinū aliquē repperisset / cognito
qꝫ cupidus esset oratorū venaliū / ad cenā in ortos ro
gavit. Promisit inuitatus. postmodum. Veniens / osten
dit illic magnā piscatorū multitudinē / exquisitis co
piis adornatū diuiniū. in prospectu cenantiū ante or
tulos cōpositos piscatores / vbi nūqꝫ ante iacebāt rhe
tia. vnusquisqꝫ quod ceperat / certatim offerebat epu
lantibus. supra mēsam pisces ingerebant. oculos recū
bentiū resiliētes verberabāt. Adirari cepit hospes tā
tā copiā pisciū. tātarūqꝫ numerū cymbaz. Rūsum qꝫ
renti / aquationē illic esse. dulcis aque grā / innumera
biles eo pisces cōuenire. Suid multa? Hellexit hospi
tē / vt sibi extorqueret ortos. vendere volēs cogit. p
ctū grauatus suscipit. Sequēti die ad ortos emptor
cū amicis venit. Nauigium nullū inuenit. Percunctā
ti / num aliqua piscatoribus eo esset die feriarū sollē
nitas / respondet. nulla. nec vnqꝫ illic preter besternū
piscari solitos. Quā hic redarguēdi habet autoritatē
doli / qui tam turpe captarit aucupiū deliciaꝝ? Sui
enī alterū peccati arguit / ipse debet a peccato alienus
esse. Nō ergo huiusmodi nugas / ego in hāc ecclesiasti
ce censionis autoritatē vocabo / qꝫ generaliter cōdem
nat omnē lucri turpis arpetentiā. breuiqꝫ sermonis
cōpendio / excludit lenitatem ac versutiā. Jam de eo
quid loquar / qui de eo testamento quod ab aliis licet
factum / falsum tamen cognouerit / hereditatem sibi
aut legatum vendicet / ⁊ lucrū querat alieno criminel

cū etiā leges publice/enī qui sciēs falso vtit/ tāq̄ reū
 Regula aut iusticie mani (facinoris astringatē
 festa ē. q̄ a vero declinare virū nō decet bonum. nec
 dāno iniusto affligere quēq̄. nec doli aliquid ānectere
 fraudisue oponere. Suid euidētis eo/q̄ Ananias q̄a
 fraudauit de p̄cio agri sui quē ip̄e vendiderat/ 7 por
 tionē p̄cii tanq̄ summe totis numerū ante pedes apo
 stolorū posuit/ sicut reus fraudis interit? Licuit vti
 q̄ illi nihil afferre. 7 hoc sine fraude fecisset. Sed quia
 fraudē amisit/ nō liberalitatis grām reportauit/ s̄
 Fallacie penā exsoluit. Et dñs in euāgelio/ cū dolo ex
 cedētes repudiabat dicēs. Vulpes foueas habēt. qm̄
 in simplicitate cordis 7 i innocētia nos iubet viuere.
 David quoq̄ ait/ sicut nouacula acuta fecisti volum
 nequicie arguens proditorem. eo q̄ instrumentū hu
 iusmodi/ ad hoīs adhibet ornātū/ 7 plerū. ḡ vicerat.
 Siquis igit̄ pretēdat grām/ 7 delū nectat Doech pro
 ditoris exemplo/ vt eū quē protegere debeat prodat
 ad mortē instrumenti istis cōparatione censet. quod
 ebrie mentis 7 titubātis vitio man9/ vulnerare cōsue
 vit. Sicut iste malicie ebri9 vino/ perfuneste prodicio
 nis indicium/ Abimelech sacerdotis necem detulit. eo
 q̄ prophetam hospitio recepisset/ quem Rex inuidie
 accensus stimulis/ persequēbatur.

Capitulum sextum Tres habens partes.

Purum igitur ac sincerum oportet esse affectū .
 vt vnusquisq̄ simplicem sermonem proferat.
 vas suum in sanctitate possideat. nec fratrem suū cir
 cumscriptione verborum includat. Nihil promittat
 inhonestum . Nisi promiserit / tolerabilius est pro
 missum non facere/ q̄ facere quod turpe sit. Sepe ple
 riq̄ constringunt seipsos iurisiurandi sacramento .

ff

¶ cū ip̄i cognouerint ꝑmittendū nō fuisse/ sacramētū
tñ cōtemplatōe faciūt quod spopōderūt. Sicut de He
rode supra scripsim⁹. qui Saltatrici/ꝑmiū turpiter
ꝑmisit. crudeliter soluit. Turpe/ꝑ regnū ꝑ saltatōe
ꝑmittit. Crudelē/ꝑ mors ꝑphete ꝑ iurisiurādi reli
giōe donat. Quāto tolerabilis tali fuisse ꝑiuriū sa
cramētō. si tñ ꝑiuriū possit dici. quod ebris iter vi
na iurauerat/ quod iuratus inter saltatiū choros/ ꝑ
miserat. Infert disco ꝑphete caput. ¶ hoc estimatū
ē fidei eē/ quod amentie fuit. Neq; unq; adducar/ vt
credā nō incaute ꝑmisisse principē ꝑeꝑte / vt imola
ret dñō/ q̄cquid sibi reuertēti/ itra limen dom⁹ sue oc
curreret. cū ꝑ ip̄m voti penituerit sui / postq; filia oc
currit sibi. Deniq; cōscidit vestimenta sua. ¶ dixit.
Heu me filia. ip̄edisti mihi stimulus doloris facta es
mihi. Sui licet ꝑto metu ac formidōne/ acerbitatē du
re solutionis impleuerit/ tñ luctuosum annū etiā poste
ris statuit deplorandū ac dereliquit. Dura ꝑmissio.
acerbior solutio quā necesse habuit lugere/ etiā ip̄e q̄
fecit. Deniq; factū ē ꝑceptū ¶ decretū in ꝑsrael/ ex
dieb⁹ in dies. Ambulabūt (in q̄t) filie populi ꝑsrael
lugētes filiā ꝑeꝑte galaditis/ q̄tuor diebus in anno
Nō possum accusare virum/ qui necesse habuit imple
re quod vouerat sed tamē miserabilis necessitas/ que
soluitur parricidio. Melius est non vouere/ q̄ voue
re id/ quod sibi cui ꝑmittitur nolit exsolui. Deniq;
in ꝑsaac habemus exemplum. ꝑ quo/ arietem domi
nus statuit immolari sibi. Non semper igitur ꝑmis
sa omnia soluenda sunt.

Deniq; ip̄e dñs frequēter suā mutat sententiā. sicut
scriptura indicat. Nam in eo libro qui inscribitur nu
meri/ ꝑposuerat percutere morte/ ¶ ꝑ perdere populū.

sed postea rogatus a moyse/recōciliatus ē populo suo
Et iterū ad moysen ⁊ aaron ait. Diuidite vos de me
dio synagoge. ⁊ cōsummabo eos simul. Quibz discedē
tibz a cetu / Dathan ⁊ Abyron / atq; chore subito im
pios terra soluta prurupto hyatu absorbuit.

Precellentius ⁊ antiquius istud exemplum de filia
Iepse q̄ illud quod memorabile habetur apud philo
sophos de duobus pitagoreis. Suorum alter / cum a
tyranno Dionysio capite damnatus esset / prescrip
to mortis die poposcit / vt domum pergerendi / ei facul
tas daretur. vt commendaret suos. Ne ne reuertendi
nutaret fides / vadem mortis obtulit ea cōditione / vt
si ipse deforet ad constitutum diem / vas eius sibi pro
eo moriendum agnosceret. Nec qualitatem sponsiōis
qui offerebatur recusauit. constantiq; animo diem
necis prestolabatur. Itaq; alter se non subtraxit. al
ter ad diem repedauit. Quod eousq; fuit mirabile / vt
tyrannus eos in amicitiam ascisceret / quorum vrge
bat periculum. Quod ergo in spectatis ⁊ eruditis vi
ris plenum miraculi est / hoc in virgine multo magni
ficentius / multoq; illustrius deprehenditur. que inge
miferenti patri ait. Fac mihi / vt exiit de ore tuo. Sed
spatium duorum poposcit mensium / vt cum equali
bus conuentum ageret in montibus. que virginitatē
eius predestinatam neci / pio affectu prosequerentur
Nec fletus equalium mouit puellam. nec dolor flexit
nec gemitus retardauit. nec dies preterit. nec fefellit
hora. Rediit ad patrem quasi ad votum rediret. et
voluntate propria cunctantem impulit. Fecitq; arbi
tratu spontaneo / vt quod erat fortuitum impietatis
fieret pietatis sacrificium.

Capitalum septimum. Quattuor habens partes.

Ecce tibi Judich se offert mirabilis . que formē
datū populis virū Dlofernem adiit/ Assyriorū
triūphali sep tem caterua . Suem primo forme grā/ et
vultus decore percudit . Deinde sermonis circūscripte
elegancia . Primus triumphus eius fuit/ q̄ itegrū pu
dorē de tabernaculo hostis reuexit . Secundus q̄ femi
na de viro reportauit victoriā . fugauit populos cō
silio suo . horruerūt perse audatiā eius . Vtiq̄ (quod
in pitagorais duobus mirant̄) nō expauit mortis
periculū . sed nec pudoris/ quod est grauius bonis fe
mina . nō ictum carnificis . sed nec totius exercitus te
la trepidauit . Stetit inter cuneos bellatorū femina /
inter victricia arma/ secura mortis . Quantū ad molē
spectat periculi/ mortura processit . quantū ad fidem
dimicatura . honestatē igit̄ secuta est Judich . ⁊ duz
eam sequitur/ utilitatē inuenit . honestatis enim fuit
prohibere/ ne popul⁹ dei se p̄fanis daret . ne ritus pa
trios/ ⁊ sacramēta p̄deret . ne sacras virgines/ vidu
as graues/ pudicas/ matronas/ barbarice obūceret ī
puritati . ne obsidionē deitōe solueret . honestatis
fuit/ se malle p̄ oībus periclitari / vt oēs eximeret a
periculo . Quāta honestatis autoritas / vt cōsiliū de
summis rebus femina sibi vendicaret/ nec a principi
b⁹ populi adiutorē p̄sumeret? Quāta grā vt iuenirz?
Quid vero helise⁹ nisi honestatem secut⁹ est/ cum ex
ercitum Syrie/ qui ad obsidendū eū venerat/ captiuū
introduxit in Samariā/ cui⁹ oculos cecitate obdure
rat/ ⁊ dixit/ dñe aperi oculos eorū vt videāt/ ⁊ vide
rūt? Itaq̄ cū rex Israhel percutere igressos vellet/ eāq̄
sibi a propheta facultatē posceret nūc nō percutien
dos/ quorū captiuitatē nō esset manu operat⁹/ armis
q̄ bellicis . sed magis subsidio alimentoz iuuandos .

Deniq; epularib; refecti copiis/nūq; postea in terrā
Israhel/pyrrhate Syrie reuertendū putauerunt.

Quanto hoc sublimius q̄ illud grecoꝝ? Q̄ cū duo
populi aduersus se de gloria imperioq; decertarent/et
alter ex his haberet copiā/quēadmodū naues alterius
populi clanculo exureret/turpe credidit/maluitq; mi
nus posse honestate/q̄ plus turpiter. Et isti qui dē
sine flagitio hoc facere nequibāt/ut eos q̄ cōsummādi
belli perfici grā in societate/cōuenerāt. hac fraude de
ciperēt. quā licet possent negare/nō possent tñ nō eru
bescere. Heliseꝝ aut/nō fraude deceptos/ sed potestate
dñi percussos/maluit tñ seruare q̄ perdere. quia deco
rū fuit hosti parcere/et aduersario donare vitā/ quā
potuisset auferre/nisi pepercisset. Liqueat igitur/ id qd̄
decorum est/semper esse vtile. Nam et Iudith sancta
decoro contemptu proprie salutis/soluit obsidionis
periculum/ et publicam honestate propria acquisiuit
utilitatem. Et Heliseus gloriosius ignouit q̄ percu
lit. et vtilius seruauit hostes/q̄ ceperat.

Quid autem aliud Iohannes/nisi honestatem consi
derauit/ ut inhonestas nuptias/ etiam in rege non
posset perpeti/dicens/non tibi licet illam uxorem ha
bere? Potuit tacere/nisi indecorū sibi iudicasset/ mor
tis metu verum non dicere/inclinare regi prophetica
autoritatem/adulationem subtexere. Itaq; moriturū
sciuit se esse/ quia regi aduersabatur. sed honestatem
saluti pretulit. Et tamen quid vtilius/ q̄ quod passi
onis viro sancto aduexit gloriam? Sancta quoq;
Susanna denunciato falsi testimonii terrore/ cum
hinc se videret urgeri periculo/ inde obprobrium/ ma
luit honesta morte vitare obprobrium/ q̄ studio sa
lutis turpem vitam subire ac sustinere.

Itaq; dum honestati intendit/ etiã vitã referuauit .
que si id qđ sibi videbat ad vitã utile preoptauisset
nō tantã reportasset gloriã . immo etiã id quod nō so
lum inutile / sed etiã periculosum foret / penã criminis
forsitan non euasisset . Aduertimus igit' / qđ id quod
turpe est / nō possit esse utile . neq; rursus id quod ho
nestum inutile . quia complex honestatis est semper
utilitas . ⁊ utilitatis honestas .

Memorable ferunt rethores / qđ dux romanorū / cū
ad eū aduersari regis medicus venisset / pollicens datu
rū se regi venenū / vinctū eū ad hostē remisit . Et re
uera preclarū vt qui virtutis certamen susceperat /
nollet fraude vincere . Non enim in victoria honesta
tem ponebat . sed ipsam (nisi honestate questam) vic
toriam turpem prenunciabat .

Capitulum octauum Quattuor habens partes .

Redeamus ad nostrum Moysen . atq; ad superio
ra reuertamur . vt quãto prestãtiora / tãto anti
quiora promamus . Nolebat egypti rex populū di
mittere patruz . Dixit Moyses sacerdoti Aaron / vt ex
tēderet virgã suã super omnes aquas egypti . Exten
dit Aaron . ⁊ conuersa ē aqua fluminis in sanguinē .
⁊ nemo poterat bibere aquã . omnesq; egypti siti pe
riebãt . sincera aut' fluẽta / patribus abundabant . Jac
tauerũt fauillã in celum . ⁊ facta sunt vlcera / ⁊ vesice
cadentes in hominibus ⁊ quadrupedib; . Deduxerũt
grandinem in igne flammeo . cōtrita erãt super terrã
omnia . Rogauit Moyses . ⁊ vniuersa / in suã gratiaz
reuerterũt . grando sedata est . sanata vlcera . pot; so
litos flumina prebuerunt . Iterum caligantibus tene
bris operta erat terra per triduum / ex quo Moyses
manus leuauerat . et tenebras infuderat .

Moriebat oꝝ priogenitū egypti. cū hebreoz dīs eēt
 ioffēsa. pgenies. Rogatꝝ moyses / vt finē exiciis daret
 orauit. ⁊ iperauit. In illo ꝑdicandū. qꝫ a fraudis cō
 sortio tēperauerit. in hoc mirabile / qm̄ diuinitꝝ intē
 ta supplicia / ⁊ virtute ꝑpria etiā ab hoste detorsērit.
 Vere nūmū (sicut scriptū ē) māfuetus ⁊ mitis. Scie
 bat / qꝫ fidē rex nō seruaret ꝑmissi . tñ honestū puta
 bat / vt rogatꝝ oraret . lesꝝ bñ diceret. appetitꝝ remit
 teret. ꝑroiecit virgā. ⁊ serpēs factꝝ ē. q̄ deuorauit ser
 pētes egyptioꝝ. Significās qꝫ verbū caro fieret / q̄ ser
 pētis diri / venena vacuaret / per remissionē ⁊ idulgen
 tiā peccatoꝝ. Virga ē enī verbū directū / regale. plenū
 potestatis isigne iperū. Virga serpēs facta ē. qm̄ que
 erat filiꝝ dei / ex deo patre natus / filiꝝ hōis factꝝ est /
 natꝝ ex virgine. qui q̄si serpēs exaltatꝝ i cruce / medi
 cinā vulneribꝝ infudit humanis. Vñ ip̄e dñs ait. Si
 cut moyses exaltauit serpentem i deserto / ita exaltari
 oportet filiū hōis. Deniqꝫ ⁊ alterū signū ad dñm Je
 sum pertinet / quod fecit moyses. Adistit manū suā in
 sinū. ⁊ ꝑtulit eā. ⁊ facta ē manꝝ eiꝝ sicut nix . Jerū
 misit / ⁊ protulit eā. ⁊ erat sicut carnis hūane species
 Significās dñm Jesum / primū fulgore diuinitatis /
 postea susceptōe carnis / i qua fide credere oēs gētes
 populoꝝqꝫ oportet / merito manū misit. q̄a dextra dei
 Christus est . in cuius diuinitate ⁊ incarnationē / si
 quis nō crediderit / quasi reprobus flagellatur. sicut
 iste rex / qui (quoniam signis non crediderit euidenti
 bus) postea flagellatus orabat / vt veniam mereret .
 Quantus igitur honestatis affectus esse debeat. ex his
 probatur. ⁊ ex eo maxime / qꝫ se obūciebat pro popu
 lo. dicēs vt remitteret populo deus. aut certe de libro
 viuientium se deleret.

17 Thobias quoq; formā expressit honestatis euiden-
tius/cū relicto cōuiuio mortuos sepeliret. ⁊ ad cibos
pauperis mēse inuitaret inopes . Raguel precipue/q̄
cōtemplatione honestatis cū rogaret vt filiā suā in
coniugiū daret/vicia quoq; filie nō tacebat. ne circū
uenire petitorum videret tacendo . Itaq; cū thobias
filiū thobie/ posceret vt eā sibi daret puellā/respōdit
lege quidē ip̄i eā deberi tanq̄ propinquo. sed dedisse
se eā iam sex viris/ ⁊ oēs eos esse mortuos. Iust⁹ ita
q; vir/plus alienis timebat. ⁊ mallebat innuptā sibi
manere filiā / q̄ propter nuptias eius extraneos pe-
riclitari. Q̄ breuiter absoluit omnes questiones phi-
losophorū. Illi de vitis tractant tomorū / tegenda
an prodenda a venditore videant . Hic nec filie vi-
tia celāda arbitrat⁹ ē. ⁊ certe nō ip̄e affectabat: vt eā
traderet/sed rogabat . Quanto itaq; iste honestior sit
illis/dubitare non possumus/si conferamus quanto
prestantior sit filie causa/q̄ rei venalis pecunia.

Considerem⁹ aliud/quod in captiuitate gestū/sum-
mum tenuit honestatis decorem. Nullis enī aduersis
honestas impeditur/que ī his eminet/ ⁊ magis precel-
lit q̄ in prosperis. Inter vincula itaq; inter arma /
flammas/seruitutemq; liberis dī supplicio grauior ē/
inter penas morientū/excidia patrie. viroz formidi-
nē/peremptoz sanguinē / nō excidit tñ maiorib⁹ no-
stris cura honestatis. sed inter euerse patrie cineres ⁊
fauillas. in affectibus pijs resplēdit ⁊ refulsit. Nā
cuz in perfidem ducerentur patres nostri/qui tunc dei
omnipotentis cultores erant/acceptuz ignem de alta-
ri/ sacerdotes dñi occulte in valle abscondērūt . Erat
illic velut puteus aque/secessū infrequēs/nec popula-
ri vsui patens/ ignoto ⁊ ab arbitris remoto loco .

Designauerunt in dicio sacro pariter ac silentio. ignem
 reconditum. Non illis studio fuit aurum defodere. argen-
 tum abscondere. quod seruaret posteris suis. Sed inter ex-
 trema sua/honestatis curam habentes/sacrum ignem seruam
 dum putauerunt. ne eum/vel impuri contaminarent /
 vel defunctorum sanguis extingueret/vel deformium rui-
 narum aceruus aboleret. Abierunt itaque in perstidem/
 sola religione liberi. que sola illis per captiuitatez ex-
 torqueri nequiuit. Post vero plurimum temporis / quoniam
 placuit deo dedit hanc mentem regi persarum / ut restau-
 rari in iudea templum / et legitimos reparari hieroso-
 limis iuberet ritus. Cuius gratia muneris / neemiam sacer-
 dotem rex persarum direxit . At ille secum deduxit il-
 lorum sacerdotum nepotes / qui profecturi de patrio
 solo/sacrum (ne periret) ignem absconderunt. Venientes
 autem (ut patrum sermone est proditum) non inuenerunt
 ignem. sed aquam grassam. Et cum deesset ignis quo ad-
 lerent altaria/haurire eos aquam/ neemias sacerdos si-
 bi quoque deferre et aspergere super ligna precepit. Tunc (vi-
 su mirabile) cum esset celum intextum nubibus/ sol repente
 illuxit. accensus est magnus ignis/ ita ut omnes in tam
 euidenti domini gratia factum stupentes/letitia perfunderentur.
 Orabat neemias . psallebant sacerdotes hymnum
 deo. Utque consumptum est sacrificium/iussit iterum neemias
 residua aqua maiores perfundi lapides. Quo facto
 flamma accensa est. lumem autem refulgens ab altari/ con-
 sumptum ilico est. Hoc patefacto in dicio/rex persarum
 eo loco in quo ignis fuerat absconditus/et postea re-
 perta est aqua/templum fieri mandauit. cui infereban-
 tur dona plurima. Appellauerunt autem illud qui erant
 cum sancto neemia epathar . quod interpretationem
 habet purificationis. et plurimis nepthe vocatur .

Inuenitur aut̄ in descriptionibus Hieremie p̄phete/
q̄ iusserit accipere de igne eos q̄ postea essent futuri .
Hic ē ignis / q̄ cecidit super sacrificiū moysi . ⁊ cōsump-
sit illud . sicut scriptū ē . quia exiuit ignis a dño . ⁊ cō-
sumpsit vniuersa q̄ erāt super altare holocausta . Hoc
igne oportebat sacrificari sacrificiū . Ideoq; filios
Aron / q̄ alienū ignē inferre voluerūt / exiuit iterū ig-
nis a dño / ⁊ cōsumpsit eos . ita vt mortui extra castra
p̄iicerent̄ . Veniēs aut̄ Hieremias in locū / inuenit do-
mū in modū spelunce . ⁊ tabernaculū / ⁊ archā / ⁊ alta-
re incensi intulit illud . ⁊ obstruxit ostiū . Quod cū hi
qui simul venerant / curiosi⁹ perscrutarent̄ / vt nota-
rent sibi locū / nequaquā cōprehendere atq; inuenire po-
tuerūt . Ut at̄ cognouit Hieremias / quod affectassent
dixit . Ignor⁹ erit locus / donec congreget deus cōgre-
gationē populi . ⁊ propicius fiat . Tunc deus ostēdet
bec . ⁊ apparebit maiestas domini .

Cōgregationem populi tenemus . p̄piciationē dñi
dei agnoscimus . quā propiciator in sua operatus est
passione . Arbitror / q̄ nec ignem istū possim⁹ ignora-
re / cū legerimus / quia baptizat dñs Iesus in spiritu
sancto ⁊ igni . sicut in euangelio dixit Joānes . Aderi-
to consumebat̄ sacrificiū / quod pro peccato erat . Ille
aut̄ ignis / tipus sp̄s sancti fuit . qui descensurus erat
post dñi ascensionē / ⁊ remissurus peccata oim . q̄ q̄n
ignis inflammat animū ac mentem fidelem . Unde ait
Hieremias accepto spiritu . Et factū est in corde meo
vt ignis ardens . flammigerans in ossibus meis . et
dissolutus sum vndiq; . ⁊ ferre non possum . Sed in
actibus apostolorum / cum decidisset spiritus sanct⁹
super apostolos / ⁊ plerosq; qui expectabāt promissa
domini / tanq̄ ignem dispersas esse linguas legimus .

Deniq; sic vaporabat anim9 singuloꝝ / vt musto re
 plecti existimarent / q̄ acceperāt linguarū diuersitatem
 Suid ergo sibi vult / q̄ ignis aqua fact9 ē / ⁊ aqua ig
 nē excitauit / nisi q̄a spiritualis grā / per ignē exurit /
 per aquā mūdāt peccata nostra? Eluit enī peccatū / et
 exurit. Vñ ⁊ apls ait. Vniuscuiusq; op9 quale sit /
 ignis p̄babit. Et ifra. Si cui9 op9 arserit / detrimen
 tū patiet. ipe aut salu9 erit. sic tñ q̄si per ignē. Quod
 ideo posuim9 / vt probarem9 per ignē exuri peccata .
 Notū est ergo hūc esse vere ignē sacrū / qui tūc ī tīpo
 ficure remissionis peccatoꝝ / descendit super sacrificiū
 hic igit ignis abscondit captiuitatis tēpore / quo
 culpa regnat. tempore aut libertatis / promit . Et li
 cet in aque speciem mutatus / tñ seruat ignis naturā .
 vt cōsumeret sacrificium. Nec mireris cū legeris / quia
 pater deus dixit. Ego sum ignis consumēs. Et alibi.
 Ad dereliquerūt fontem aque viue. Ipse quoq; dñs
 Jesus: quasi ignis inflāmat audientiū corda. q̄si fōs
 refrigerat. Nā ipe in euangelio suo dixit / q̄ ideo ve
 nerit / vt ignez in terras mitteret. potū sitientib9 aque
 viue ministraret. Helie quoq; tempore descendit ignis
 qñ prouocauit prophetas gentiū / vt altare sine igne
 accenderēt. Et cum illi nequissent facere / hostiam suā
 tertio ipe perfudit aqua . ⁊ manabat aqua in circui
 tu altaris. ⁊ exclamauit. ⁊ cecidit ignis a domino de
 celis. ⁊ consumpsit holocaustū. Holocaustuz illud tu
 es. Considera tacitus singula. In te descendit vapor
 spiritus sancti. te videt exurere / cum tua peccata con
 sumit. Deniq; quod consumptū est sacrificiū moysi tē
 pore / sacrificium pro peccato erat. Vnde moyses ait
 (sicut in machabeorum scriptum est libro) eo q̄ nō
 sit manducatum quod erat pro peccato / cōsumptū ē.

Hōne tibi cōsumi videt' / quā i baptisimat'is sacramen-
to / interit hō tot' exterior? Vetus hō noster exterior
crucifix' ē cruci / apl's clamat. Illic (sicut patrū exem-
pla docēt) egypti' demergit'. hebre' resurgit' s'acto re-
nouat' spiritū. qui etiā per mare rubrū iōffenso trā-
siuit vestigio. vbi baptisati sunt patres sub nube ⁊ i
mari. In diluuiū quoq; Noe tēpore / mortua est caro
ōis. Iustus tñ cū sua p'genie seruat'. An nō cōsumi-
tur hō / cū absoluit' mortale istud a vita? Deniq; exte-
rior corrumpit'. sed renouat' iterior. Nec solū in bap-
tismate / sed etiā in penitētia fit carnis interit' ad p-
fectū spirit' / sicut apostolica docemur autoritate. di-
cētē sancto paulo. Iudicauī vt p'ns / eū q; sic operat'
ē / tradere h' modī sathane i interitū carnis. vt spūs
salus sit i die dñi nostri iesu xpī. Prolixior excurs'
admirādi grā misterii factus videt' / dū studemus re-
uelatū plenius sacramentū pandere. quod eousq; ple-
nū honestatis est / vt sit plenum religionis.

Capitulum nonum Tres habens partes.

Quanta autem honestatis cura maioribus fuerit
vt vnus mulieris iniuriam stupro illatam in
temperantiū / bello persequerētur / ⁊ victo populo / tri-
bus beniamin obtestarentur / in coniugium se eis pro-
prias filias nō daturōs? Remāserat tribus sine vllō
posteritatis subsidio / nisi fraudis necessarie acce-
pisset licentiam. Sive tamen indulgentia / congruo in
temperantie supplicio / non videtur vacare / quanto
illis hoc solum permissum est vt raptu inirent coniu-
gia / nō cōnubii sacramēto. Et reuera dignū fuit / vt q;
alienū cōuberniū soluerāt / ipsi nuptiarū amitterēt sol-
lemnitatē. Q; plena aut' miserationis hystoria? Vir
inquit leuita acceperat sibi iugalem. quā a cōcubitu /

concubinā appellabat. q̄ aliquñ post quibusdā (ut fie
 ri solet) offensa reb9 / ad patrem se cōtulit / 7 fuit illic
 quattuor mensib9 . Et surrexit vir ei9 . 7 abiit ad so
 ceri sui domū . ut cum sua iugali repararet grām . 7 re
 uocaret eā . ac reduceret . Occurrit ei mulier . atq; in do
 mū patris sui introduxit maritū . Letat9 ē adolescen
 tule pater . 7 venit obuiā . 7 sedit cū eo trib9 diebus .
 7 epulati sunt . 7 quieuerūt . Et sequēti surrexit leuita
 diluculo . 7 retētus ē a socero . ut tā cito nō desereret
 cōmuni iocunditatē . Et alio 7 tertio die nō permisit
 pater adolescētule pficisci generū suū . donec letitia ī
 ter eos 7 grā dīs consumeret . Sed die septimo / cū iā
 ad vesperū declinaret dies : post mensas 7 leta conui
 uia / cum pretereret finitime noctis viciniā / ut apud
 suos potius q̄ apud extraneos requiescendum puta
 ret / nequiuit tenere . 7 dimisit / vna cum filia sua . Ve
 rū ubi facta est aliqua progressio / cum vesper iam
 propior vrgeret / 7 appropinquatum foret ad urbem
 Jebuseorum / dicente seruolo ut ad eam dñs suus de
 flecteret / non acquieuit dñs suus . quia non erat ea ci
 uitas filiorum 7srahel . sed intēdit peruenire vsq; ga
 ba . q̄ habitabat a populo tribus beniamin . Nec erat
 quisq; / qui adueniētes reciperet hospitio / nisi vir pe
 regrinus progressa etate . Sui cū asperisset eos / 7 iter
 rogasset leuitam / quo vadis vel vnde venis / quo res
 pondente q̄ esset viator / 7 montē repeteret effrem / et
 nō esset qui colligeret eum / hospitii ei obtulit . 7 ador
 nauit conuiuū . At ubi factetas epulandi facta est / 7
 mense remote / irruerunt pestilentes viri . 7 circueuerūt
 domum . Tunc senior filiam suā virginem / 7 coequa
 lem eius cum qua cubitare solita esset / offerebat vi
 ris iniquitatis . tantum ne vis irrogaretur hospiti .

Verū ubi ratio parū p̄cessit / r̄vis p̄ualuit / cessit leu-
tes iugali . r̄ cognouerūt eā r̄ tota nocte illuserūt ei . q̄
atrocitate vel dolore victa iniurie / āte ostiū hospitiis
quo vir su9 diuerterat p̄iecit se . r̄ exalauit sp̄m̄ su-
premo licet vite munere affectū bone cōiugis seruās .
vt exequias saltē sui funeris marito reseruaret . Suo
cognito (ne multis morer) d̄is p̄pe popul9 israhel in
bellū exarsit . Dubioq; euētū / cū anceps maneret pl̄iuz
tertia tñ pl̄iādi vice / tradit9 ē popul9 beniamin popu-
lo israhel . r̄ diuina iudicat9 sentētia / penas intēperā-
tie luit . r̄ cōdēnat9 quoq; / ne quis ei ex nūero patrū
filiā suā daret in vxorē . Idq; cōfirmatū iurisiurādi
sacramento est . Sed cōpuncti / q̄ tā acerbā in fratres
tulissent sententiā / ita seueritatem eius temperauerūt /
vt orbatas parentū virgines in cōiugium sibi ascisce-
rent . quorū patres pro delicto perempti forent . vel
rapto copulā sociarent / quia pro tam turpis cōmissi
facinore / qui alieni matrimonii ius violauerāt / idig-
nos se impetrando exhibuere matrimonio . Sed ne pe-
rīret vna populo tribus / fraudis indulta est coniuē-
tia . Quāta igit̄ honestatis cura matorib9 fuerit / hinc
prodit̄ / vt q̄draginta milia virorū stringerēt gladi-
os aduers9 frēs suos de tribu bentamin / dum vlciscī
volūt iniuriā pudicitie . quia temeratores castitatis
nō offerebant̄ . Itaq; in eo bello cesa sunt vtrinq; se-
xagintaquinq; milia bellatorū . r̄ exuste vrbes . Et cū
inferior primo fuisset popul9 israhel / nec aduersi me-
tu belli perterritus vindicande castitatis sequestra-
uit dolorem . Ruebāt in preliū / vel sanguine suo / pa-
rans commissi flagitii diluere notam .

Et quid mirū / si populo dei decorū illud atq; hone-
stum cure facit / qñ etiā leprosis (sicut in libris Reguz

legim⁹) honestatis nō defuit ostēderatio? Fames erat magna i zamaria. qz obsederat eā Syroz exercitus. Rex militares excubias supra muros sollicit⁹ reuisebat. Interpellauit eū mulier dicēs. Persuasit mihi hec multer/ vt afferrē filiū meū. ⁊ attuli. ⁊ coxim⁹. ⁊ ome dim⁹. ⁊ pmisit/ vt ⁊ ipa p̄ea suū filiū afferret. ⁊ carnes illi⁹ simul māducarem⁹. Hūc autē filiū suū absco dit. ⁊ nō vult eū afferre. Adot⁹ rex/ qz nō solū humanis/ sed etiā parricidalib⁹ cadauerib⁹ mulieres paste viderent/ ⁊ tam atrocis calamitatis exemplo perterritus/ heliseo denunciavit necem. cuius in potestate fore crederet/ vt obsidionem solueret/ propulsaret famē vel qz non permisit regi/ vt percuteret syros/ quos cecitate perfuderat. Sedebat heliseus cum senioribus in bethel. ⁊ priusq̄ introiret ad eum regis nuncius / ait ad seniores viros. Si vidisti quoniā filius homicide illius/ misit afferre caput meum? Et introiit nūcius. ⁊ mandatū regis pertulit. denunciās presens capitis periculū. Cui respōdit propheta. Hac hora diei crastina/ erit mensura similaginis siclo. ⁊ due mensure ordi siclo/ in porta zamarie. ⁊ cū missus a rege nūcius nō credidisset/ dicens. si pluerit dominus de celo abundantiam frumenti/ nec sic quidem id posse effici/ dixit ad eum heliseus. Guia non credidisti/ oculis tuis videbis. nō manducabis. Et factus est in castris Syrie velut quadrigarum sonus. ⁊ vox multa quā tum vox magna virtutis. atqz ingens belli tumultus ⁊ arbitrati sunt syrii/ qz rex israhel i societate aduocasset prelii regem egypti/ ⁊ regez amorreorū. Et effugerūt diluculo relinquētes tabernacula sua. qm̄ verebant. ne improviso euentu nouorū opprimerent hostium. ⁊ cōiunctis regū viribus/ non possent resistere.

¶ In incognitū zamarie erat. qm̄ vlti metu / 7 fame ta
bidi / nec pretendere audebāt. Erant aut̄ leprosi quat
tuor ad portā ciuitatis. quib9 vita erat supplicii. et
mori lucrū. 7 dixerūt ad seinuicem. Ecce nos hic sede
mus. 7 morimur. Si igredimur ciuitatē moriemur fa
me. si manemus hic / nullū subsidiū viuendi suppetit
nobis. Eamus in castra Syrie. aut compendium
mortis erit / aut salutis remediū. Perreuerūt itaq; et
intrauerūt in castra. 7 ecce oīa nuda hostiū. Ingressi
tabernacula / primū reperitis alimentis / fugauerūt fa
mem. Deinde auri 7 argenti quantū potuerūt diripu
erūt. 7 cū soli prede incuberent / disposuerūt tñ nunci
are regi fugisse Syros. quia honestū id arbitrabant /
q̄ represso iudicio / fouere fraudis rapinā. Suo in di
cio / egressus est populus. 7 dirripuit castra Syrie. et
cōmeatus hostiū. Abūduantā fecit annone. vilitatem
reddidit / secundū prophetiā dictū. vt mensura simi
laginis fido / 7 due mensure ordi pari precio consta
rent. In hac leticia plebis / nuncius ille in quo requi
escebat rex / cōtritus inter exeantiū festinationē / 7 re
meantiū exultationē cōculcatus a plebe / mortuus ē.

Quis hester regina? Nonne vt populum suum pe
riculo exueret (quod erat decorum atq; honestum)
morti se obtulit / nec immitis regis trepidauit furo
rem? Ipse quoq; rex persarum ferox atq; tumido cor
de / tamen decorum iudicauit in dicit insidiarum que
sibi parate forent gratiam representare. populumq;
liberū a seruitute eripere. eruere neci. nec parcere neci
eius / qui tam indecora sua sisset. Deniq; quez secundū
a se precipuum inter omnes amicos haberet / cruci tra
didit. q̄ de honestatum se eius fraudulentis consiliis
animaduertisset.